

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 marca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Igor Zgoliński (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Antoni Bojańczyk

SSN Zbigniew Kapiński

w sprawie **J. S.**,

ukaranego z art. 94 § 1 k.w. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 28 marca 2023 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść ukaranego

od wyroku nakazowego Sądu Rejonowego dla Warszawy – Żoliborza w Warszawie

z dnia 27 kwietnia 2022 r., sygn. IV W 295/22,

uchyla zaskarżony wyrok w części, w której nie orzeczono wobec ukaranego obligatoryjnego środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych i sprawę w tym zakresie przekazuje Sądowi Rejonowemu dla Warszawy – Żoliborza w Warszawie do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

J. S. został obwiniony o to, że:

1. w dniu 31 stycznia 2022 r. około godz. 12:40 w W.,. wykroczył przeciwko przepisom o porządku w ruchu drogowym, określonym w art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy o kierujących pojazdami w ten sposób, że kierował na drodze publicznej samochodem osobowym marki V. o nr rej. [...] nie mając do tego uprawnień, tj. o czyn z art. 94 § 1 k.w. w zw. z art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy o kierujących pojazdami (Dz. U. z 5 stycznia 2011 r. Nr 30 poz. 151 z późn. zm.),
2. ponadto w miejscu i czasie jak wyżej naruszył zasady przewidziane w art. 45 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym w ten sposób, że na drodze publicznej w ruchu lądowym kierując pojazdem marki V. o nr rej. [...] przewoził pasażera, który nie korzystał z pasów bezpieczeństwa, tj. o czyn z art. 97 k.w. w zw. z art. 45 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2021 r. poz. 450. j.t.).

Sąd Rejonowy dla Warszawy-Żoliborza w Warszawie wyrokiem nakazowym z dnia 27 kwietnia 2022 r., sygn. IV W 295/22, uznał obwinionego J. S. za winnego popełnienia zarzucanych mu w pkt 1 i 2 czynów, stanowiących wykroczenia z art. 94 § 1 k.w. w zw. z art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami oraz z art. 97 k.w. w zw. z art. 45 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym, za co na podstawie art. 94 § 1 k.w. w zw. z art. 9 § 2 k.w. w zw. z art. 24 § 1 k.w. wymierzył łącznie karę grzywny w wysokości 1800 złotych oraz zasądził od obwinionego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 250 złotych tytułem kosztów postępowania, w tym złotych tytułem opłaty sądowej (k. 22).

Wobec nie wniesienia sprzeciwu przez uprawnione strony powyższy wyrok nakazowy uprawomocnił się w dniu 20 maja 2022 r. (k. 27).

Od tego wyroku kasację w trybie art. 110 § 1 k.p.w. na niekorzyść ukaranego złożył Prokurator Generalny, który zaskarżył wyrok w części dotyczącej orzeczenia o karze, w zakresie braku obligatoryjnego rozstrzygnięcia o środku karnym w postaci zakazu prowadzenia pojazdów, zarzucając rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 94 § 3 k.w. w zw. z art. 29 § 1 i 2 k.w., polegające na nie orzeczeniu wobec ukaranego obligatoryjnego środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, do czego zgodnie z treścią przywołanych przepisów, w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2022 r. sąd był zobowiązany w sytuacji uznania

obwinionego za winnego popełnienia w dniu 31 stycznia 2022 r. wykroczenia z art. 94 § 1 k.w.

W konsekwencji Prokurator Generalny wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Rejonowemu dla Warszawy-Żoliborza w Warszawie do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście zasadna (art. 535 § 5 k.p.k.). Zaskarżony wyrok istotnie został wydany z rażącym naruszeniem prawa materialnego opisanym w zarzucie. Przepis art. 94 § 3 k.w., w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2022 r., nadany ustawą z dnia 2 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy - Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2021. 2328 z dnia 16 grudnia 2021 r.) stanowi, że: „w razie popełnienia wykroczenia, o którym mowa w § 1, orzeka się zakaz prowadzenia pojazdów”. W razie skazania za wykroczenie z art. 94 § 1 k.w., jeżeli zostało ono popełnione po 31 grudnia 2021 r., a nie zachodzą podstawy do stosowania reguł kolizyjnych (art. 2 § 1 k.w.), orzeczenie na podstawie art. 94 § 3 k.w. środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, jest obowiązkowe. Choć w treści art. 94 § 3 k.w. mowa jest o „zakazie prowadzenia pojazdów” bez jego konkretyzacji, jednak orzeczenie tego środka odnosi się do wykroczenia z § 1 tego przepisu, zgodnie z którym sprawcą przedmiotowego wykroczenia jest osoba prowadząca na drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub strefie ruchu pojazd mechaniczny, nie mając do tego uprawnienia. Przyjąć należy, że powyższe unormowanie zawiera obowiązek orzeczenia zakazu prowadzenia pojazdów będących przedmiotem czynności sprawczej określonej w § 1, tj. mechanicznych. Na kanwie analogicznego unormowania, zawartego w treści art. 87 § 3 k.w. Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że zakaz prowadzenia pojazdów, aby stanowił realną dolegliwość dla ukaranego za powyższe wykroczenie oraz realizował cele, które środek karny z art. 87 § 3 k.w. ma urzeczywistnić musi pozostawać w funkcjonalnym związku z rodzajem pojazdu, którego prowadzenia dopuścił się sprawca (zob. np. wyrok z dnia 13 czerwca 2019 r., sygn. III KK 222/18, Prok.i Pr.-

wkł. 2020/6/12, LEX nr 2691576; wyrok z dnia 11 czerwca 2019 r., sygn. III KK 234/18, LEX nr 2687812).

W świetle powyższego uznanie J. S. za winnego wykroczenia z art. 94 § 1 k.w., popełnionego w dniu 31 stycznia 2022 r., implikowało konieczność orzeczenia wobec niego środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych.

Brak orzeczenia tego środka karnego stanowił oczywiste i rażące naruszenie prawa materialnego, które z uwagi na swój charakter niewątpliwie miało istotny wpływ na treść wyroku (art. 523 § 1 k.p.k.), albowiem z nieuprawnioną korzyścią dla obwinionego nie orzeczono wobec niego obligatoryjnego środka karnego. Ukarany nie poniósł wszystkich dolegliwości przewidzianych przez ustawę w związku z wykroczeniem, jakiego się dopuścił.

Powyższe powoduje, że rozpoznana kasacja była zasadna w stopniu oczywistym, a konsekwencją jej uwzględnienia było uchylene wadliwego wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu dla Warszawy-Żoliborza w Warszawie.